

Dohovor 160/1998 Z.z.

(Rámcový dohovor na ochranu národnostných menšín)

Autor: Ministerstvo zahraničných vecí SR

Platnosť od: 4.6.1998

Účinnosť od: 1.2.1998

Dátum uzatvorenia zmluvy: 1.2.1995

Dátum ratifikácie zmluvy: 14.7.1995

Uverejnené v Zbierke zákonov č. 59/1998 strana 1150

OBLASŤ: Medzinárodné verejné právo

160/1998 Z.z. DOHOVOR

RÁMCOVÝ DOHOVOR na ochranu národnostných menšín

Členské štáty Rady Európy a ostatné štáty, ktoré sú signatármi tohto rámcového dohovoru,

majúc na zreteli, že cieľom Rady Európy je dosiahnuť väčšiu jednotu medzi jej členmi na účel ochraňovania a uskutočňovania ideálov a princípov, ktoré sú ich spoločným dedičstvom,

majúc na zreteli, že jedným zo spôsobov dosahovania tohto cieľa je ochrana a ďalší rozvoj ľudských práv a základných slobôd,

želajúc si konať podľa Vyhlásenia hláv štátov a vlád členských štátov Rady Európy prijatého 9. októbra 1993 vo Viedni,

súc rozhodnuté v rámci svojho príslušného územia chrániť jestvovanie národnostných menšín,

majúc na zreteli, že pohnutá európska história ukázala, že ochrana národnostných menšín je podstatná pre stabilitu, demokratickú bezpečnosť a mier na tomto kontinente,

majúc na zreteli, že pluralitná a skutočne demokratická spoločnosť by mala nielen rešpektovať etnickú, kultúrnu, jazykovú a náboženskú identitu každej osoby patriacej k národnostnej menšine, ale aj vytvárať primerané podmienky umožňujúce jej vyjadrovať, zachovávať a rozvíjať túto identitu,

majúc na zreteli, že vytvorenie ovzdušia tolerancie a dialógu je nevyhnutné na to, aby kultúrna rozmanitosť mohla byť zdrojom a činiteľom nie rozdeľovania, ale obohacovania každej spoločnosti,

majúc na zreteli, že vytvorenie tolerantnej a prosperujúcej Európy závisí nielen od spolupráce medzi štátmi, ale vyžaduje si aj cezhraničnú spoluprácu medzi miestnymi a regionálnymi orgánmi bez ujmy na ústave a územnej celistvosti každého štátu,

prihliadajúc na Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd a na protokoly k nemu,

prihliadajúc na záväzky týkajúce sa ochrany národnostných menšín obsiahnuté v dohovoroch a deklaráciách Organizácie Spojených národov a v dokumentoch Konferencie o bezpečnosti a spolupráci v Európe, najmä v Kodanskom dokumente z 29. júna 1990,

súc rozhodnuté stanoviť zásady, ktoré sa majú rešpektovať, a z nich vyplývajúce záväzky s cieľom zabezpečiť v členských štátoch a v tých štátoch, ktoré sa môžu stať účastníkmi tohto dokumentu, účinnú ochranu národnostných menšín a práv a slobôd patriacich týmto menšinám v rámci právneho štátu s rešpektovaním štátnej zvrchovanosti a územnej celistvosti štátov,

súc odhodlané uplatňovať zásady stanovené v tomto rámcovom dohovore prostredníctvom vnútroštátneho zákonodarstva a primeranej vládnej politiky, dohodli sa takto:

ČASŤ I

Článok 1

Ochrana národnostných menšín a práv a slobôd osôb patriacich k týmto menšinám tvorí integrálnu súčasť medzinárodnej ochrany ľudských práv a patrí do rámca medzinárodnej spolupráce.

Článok 2

Ustanovenia tohto rámcového dohovoru sa budú uplatňovať v dobrej viere, v duchu porozumenia a tolerance a v súlade so zásadami dobrého susedstva, priateľských vzťahov a spolupráce medzi štátmi.

Článok 3

1. Každá osoba patriaca k národnostnej menšine má právo slobodne si zvoliť, či sa má s ňou zaobchádzať ako s osobou patriacou k národnostnej menšine, alebo nie, a z tejto voľby alebo z uplatňovania práv spojených s touto voľbou nebude vyplývať žiadna nevýhoda.
2. Osoby patriace k národnostným menšinám môžu uplatňovať práva a využívať slobody vyplývajúce zo zásad zakotvených v tomto rámcovom dohovore ako individuálne, tak aj spoločne s inými.

ČASŤ II

Článok 4

1. Strany sa zaväzujú zaručiť osobám patriacim k národnostným menšinám právo rovnosti pred zákonom a rovnakú ochranu zo zákona. V tomto ohľade sa zakazuje akákoľvek diskriminácia založená na príslušnosti k národnostnej menšine.
2. Strany sa zaväzujú, že tam, kde je to potrebné, prijímajú primerané opatrenia s cieľom podporovať vo všetkých oblastiach hospodárskeho, spoločenského, politického a kultúrneho života úplnú a efektívnu rovnosť medzi osobami patriacimi k národnostnej menšine a osobami patriacimi k väčšine. V tomto

ohľade budú venovať náležitú pozornosť osobitným podmienkam osôb patriacich k národnostným menšinám.

3. Opatrenia prijaté v súlade s odsekom 2 sa nebudú pokladať za akt diskriminácie.

Článok 5

1. Strany sa zaväzujú podporovať podmienky, ktoré sú pre osoby patriace k národnostným menšinám potrebné na zachovanie a rozvíjanie ich kultúry, na zachovávanie základných prvkov ich identity, najmä ich náboženstva, jazyka, tradícií a kultúrneho dedičstva.

2. Bez ujmy na opatreniach prijímaných v rámci celkovej integračnej politiky sa strany zdržia politiky alebo postupov zameraných na asimiláciu osôb patriacich k národnostným menšinám proti ich vôli a budú ich chrániť pred akýmkoľvek postupom smerujúcim k asimilácii.

Článok 6

1. Strany budú podporovať ducha tolerancie a medzikultúrny dialóg a prijímať účinné opatrenia na podporu vzájomného rešpektovania a porozumenia a spolupráce medzi všetkými osobami žijúcimi na ich území bez ohľadu na ich etnickú, kultúrnu, jazykovú alebo náboženskú identitu zvlášť v oblasti vzdelávania, kultúry a médií.

2. Strany sa zaväzujú prijať primerané opatrenia na ochranu osôb, ktoré by sa mohli stať predmetom ohrozenia alebo aktu diskriminácie, nepriateľstva alebo násilia pre ich etnickú, kultúrnu, jazykovú alebo náboženskú identitu.

Článok 7

Strany zabezpečia rešpektovanie práva každej osoby patriacej k národnostnej menšine na slobodu pokojného zhromažďovania, slobodu združovania, slobodu prejavu a slobodu myslenia, svedomia a náboženstva.

Článok 8

Strany sa zaväzujú uznať, že každá osoba patriaca k národnostnej menšine má právo hlásiť sa k svojmu náboženstvu alebo k viere a zakladať náboženské inštitúcie, organizácie a združenia.

Článok 9

1. Strany sa zaväzujú uznať, že právo na slobodu prejavu každej osoby patriacej k národnostnej menšine zahŕňa slobodu názoru a slobodu prijímať a oznamovať informácie a myšlienky v jazyku menšiny bez zasahovania štátnych úradov a bez ohľadu na hranice. Strany v rámci svojho právneho poriadku zabezpečia, aby osoby patriace k národnostným menšinám neboli diskriminované v prístupe k médiám.

2. Ustanovenie odseku 1 nebráni stranám bez diskriminácie a na základe objektívnych kritérií vyžadovať licencie na zvukové rozhlasové a televízne vysielanie alebo na podnikanie v kinematografii.

3. Strany nebudú robiť prekážky osobám patriacim k národnostným menšinám pri zriaďovaní a využívaní tlačových médií. V rámci právnej úpravy zvukového, rozhlasového a televízneho vysielania zabezpečia podľa možnosti a s prihliadnutím na ustanovenia odseku 1, že osobám patriacim k národnostným menšinám sa poskytne možnosť zriaďovať a využívať vlastné médiá.

4. V rámci svojich právnych poriadkov strany prijímajú pre osoby patriace k národnostným menšinám primerané opatrenia na uľahčenie ich prístupu k médiám a na podporu tolerancie a umožnenia kultúrnej plurality.

Článok 10

1. Strany sa zaväzujú uznať, že každá osoba patriaca k národnostnej menšine má právo slovom aj písomom slobodne a bez zasahovania používať svoj menšinový jazyk v súkromí aj na verejnosti.

2. V oblastiach, ktoré tradične alebo vo väčšom počte obývajú osoby patriace k národnostným menšinám, ak tieto osoby o to požiadajú a ak táto požiadavka zodpovedá skutočným potrebám, strany sa budú usilovať zabezpečiť, ak to bude možné, také podmienky, ktoré by umožnili používanie menšinového jazyka v kontaktoch týchto osôb s administratívnymi orgánmi.

3. Strany sa zaväzujú zaručiť každej osobe patriacej k národnostnej menšine právo bez meškania byť informovaná v jazyku, ktorému rozumie, o dôvodoch, pre ktoré bola vzatá do väzby, a o každom obvinení voči nej, ako aj právo na jej obhajobu v jazyku menšiny, v prípade potreby aj s bezplatnou pomocou tlmočníka.

Článok 11

1. Strany sa zaväzujú uznať, že každá osoba patriaca k národnostnej menšine má právo používať svoje priezvisko (meno po otcovi) a meno v jazyku menšiny a právo na jeho oficiálne uznanie v zhode s postupmi, ktoré poskytuje ich právny systém.

2. Strany sa zaväzujú uznať, že každá osoba patriaca k národnostnej menšine má právo v jazyku svojej menšiny uvádzať označenia, nápisy a ďalšie informácie súkromného charakteru určené verejnosti.

3. V oblastiach tradične obývaných významným počtom osôb patriacich k národnostným menšinám strany v rámci svojho právneho poriadku, a kde je to vhodné aj v rámci dohôd s inými štátmi a s prihliadnutím na svoje osobitné podmienky, sa budú snažiť uvádzať tradičné miestne názvy, názvy ulíc a ďalšie miestopisné údaje určené pre verejnosť aj v jazyku menšiny, ak je o takéto označenia dostatočný záujem.

Článok 12

1. Tam, kde je to vhodné, strany prijímajú opatrenia v oblasti vzdelávania a výskumu zamerané na podporu poznania kultúry, histórie, jazyka a náboženstva svojich národnostných menšín a väčšinového obyvateľstva.

2. V nadväznosti na to strany okrem iného vytvoria primerané možnosti na prípravu učiteľov, umožnia prístup k učebniciam a budú napomáhať styky medzi študentmi a učiteľmi rozličných komunít.

3. Strany sa zaväzujú podporovať rovnaké podmienky na prístup k vzdelaniu na všetkých stupňoch pre osoby patriace k národnostným menšinám.

Článok 13

1. V rámci vzdelávacieho systému budú strany uznávať, že osoby patriace k národnostným menšinám majú právo na zriaďovanie a prevádzku vlastných súkromných zariadení na vzdelávanie a odbornú prípravu.

2. Z uplatňovania tohto práva nevyplývajú pre strany žiadne finančné záväzky.

Článok 14

1. Strany sa zaväzujú uznať, že každá osoba patriaca k národnostnej menšine má právo učiť sa jazyk svojej menšiny.

2. V oblastiach tradične obývaných významným počtom osôb patriacich k národnostným menšinám sa strany v rámci svojho vzdelávacieho systému a v prípade dostatočného záujmu budú usilovať zabezpečiť podľa možností osobám patriacim k týmto menšinám primerané možnosti na výučbu ich jazyka alebo výučbu v ich jazyku.

3. Ustanovenie odseku 2 sa bude vykonávať bez ujmy na výučbe štátneho jazyka alebo bez ujmy na vyučovaní v tomto jazyku.

Článok 15

Strany musia vytvárať podmienky potrebné na efektívnu účasť osôb patriacich k národnostným menšinám na kultúrnom, spoločenskom a ekonomickom živote, ako aj na verejných záležitostiach, najmä na tých, ktoré sa ich týkajú.

Článok 16

Strany sa zdržia opatrení, ktorými by sa zmenil pomer obyvateľstva v oblastiach obývaných osobami patriacimi k národnostným menšinám a ktoré majú za cieľ obmedzovať práva a slobody vyplývajúce zo zásad zakotvených v tomto rámcovom dohovore.

Článok 17

1. Strany sa zaväzujú, že nebudú zasahovať do práva osôb patriacich k národnostným menšinám, na ktorého základe môžu nadväzovať a udržiavať voľné a pokojné cezhraničné kontakty s osobami, ktoré v súlade so zákonom žijú v iných štátoch, najmä v tých, s ktorými majú spoločnú etnickú, kultúrnu, jazykovú alebo náboženskú identitu alebo spoločné kultúrne dedičstvo.

2. Strany sa zaväzujú, že nebudú zasahovať do práva osôb patriacich k národnostným menšinám zúčastňovať sa na činnostiach mimovládnych organizácií ako na národnej, tak aj na medzinárodnej úrovni.

Článok 18

1. Tam, kde je to potrebné, sa strany budú usilovať uzatvárať dvojstranné a viacstranné dohody s inými štátmi, predovšetkým susednými, s cieľom zabezpečiť ochranu osôb patriacich k národnostným menšinám, ktorých sa to týka.

2. Tam, kde je to vhodné, budú strany prijímať opatrenia na podporu cezhraničnej spolupráce.

Článok 19

Strany sa zaväzujú rešpektovať a uplatňovať princípy zakotvené v tomto rámcovom dohovore tak, že tam, kde je to potrebné, prijímú len tie obmedzenia, reštrikcie alebo derogácie, ktoré vyplývajú z medzinárodných právnych dokumentov, predovšetkým z Európskeho dohovoru o ochrane ľudských

práv a základných slobôd, ak súvisia s právami a slobodami vyplývajúcimi z uvedených princípov.

ČASŤ III

Článok 20

Pri uplatňovaní práv a slobôd vyplývajúcich zo zásad zakotvených v tomto rámcovom dohovore každá osoba patriaca k národnostnej menšine bude rešpektovať vnútroštátny právny poriadok a práva iných, najmä práva osôb patriacich k väčšine alebo k iným národnostným menšinám.

Článok 21

Nič v tomto rámcovom dohovore sa nebude vykladať tak, aby to zahŕňalo právo zapájať sa do akejkoľvek činnosti alebo robiť čokoľvek, čo by bolo v rozpore so základnými zásadami medzinárodného práva, a najmä zvrchovanej rovnosti, územnej celistvosti a politickej nezávislosti štátov.

Článok 22

Nič v tomto rámcovom dohovore sa nebude chápať tak, aby to obmedzovalo alebo rušilo tie ľudské práva a základné slobody, ktoré možno zabezpečiť zákonmi ktorejkoľvek zmluvnej strany alebo každou inou dohodou, ktorej je zmluvnou stranou.

Článok 23

Práva a slobody vyplývajúce z princípov zakotvených v tomto rámcovom dohovore, ak sú predmetom príslušných ustanovení v Európskom dohovore o ľudských právach alebo protokolov k nemu, sa budú chápať v súlade s Európskym dohovorem o ľudských právach alebo protokolov k nemu.

ČASŤ IV

Článok 24

1. Výbor ministrov Rady Európy bude monitorovať, ako zmluvné strany plnia tento rámcový dohovor.
2. Strany, ktoré nie sú členmi Rady Európy, sa budú zúčastňovať na implementačnom mechanizme v zhode s postupmi, ktoré sa určia.

Článok 25

1. V lehote jedného roka plynúceho od nadobudnutia platnosti tohto rámcového dohovoru pre zmluvnú stranu táto zmluvná strana poskytne generálnemu tajomníkovi Rady Európy úplnú informáciu o legislatívnych a iných opatreniach prijatých na splnenie záväzkov stanovených v tomto rámcovom dohovore.

2. Každá strana okrem toho poskytne generálnemu tajomníkovi pravidelne a kedykoľvek ju o to Výbor ministrov požiada akúkoľvek ďalšiu informáciu, ktorá má význam pre vykonávanie tohto rámcového dohovoru.

3. Generálny tajomník postúpi Výboru ministrov informácie poskytnuté podľa ustanovení tohto článku.

Článok 26

1. Pri hodnotení primeranosti opatrení prijatých stranami na uplatnenie zásad stanovených týmto rámcovým dohovorom bude Výboru ministrov napomáhať poradný výbor, ktorého členovia budú uznávanými odborníkmi v oblasti ochrany národnostných menšín.

2. Zloženie poradného výboru a jeho rokovací poriadok určí Výbor ministrov v lehote jedného roka po nadobudnutí platnosti tohto rámcového dohovoru.

ČASŤ V

Článok 27

Tento rámcový dohovor je otvorený na podpis členským štátom Rady Európy. Až do dňa nadobudnutia jeho platnosti bude dohovor otvorený na podpis pre ktorýkoľvek iný štát, ktorý na to vyzve Výbor ministrov. Podlieha ratifikácii, prijatiu alebo schváleniu. Ratifikačné listiny, listiny o prijatí alebo schválení budú uložené u generálneho tajomníka Rady Európy.

Článok 28

1. Tento rámcový dohovor nadobudne platnosť prvý deň mesiaca, ktorý nasleduje po uplynutí troch mesiacov od dátumu, keď dvanásť členských štátov Rady Európy vyjadrí súhlas byť viazaný dohovorom v súlade s ustanoveniami článku 27.

2. Pre každý členský štát, ktorý vyjadrí dodatočne svoj súhlas byť viazaný dohovorom, nadobudne tento rámcový dohovor platnosť prvý deň mesiaca, ktorý nasleduje po uplynutí troch mesiacov od dátumu uloženia ratifikačnej listiny, listiny o prijatí alebo schválení.

Článok 29

1. Po nadobudnutí platnosti tohto rámcového dohovoru a po konzultácii zmluvných štátov môže Výbor ministrov Rady Európy na základe rozhodnutia prijatého väčšinou podľa článku 20 písm. d) Štatútu Rady Európy vyzvať ktorýkoľvek nečlenský štát Rady Európy, ktorý bol vyzvaný podpísať tento dohovor v súlade s ustanoveniami článku 27 a ešte tak neurobil, a ktorýkoľvek iný nečlenský štát, aby sa pripojili k dohovoru.

2. Pre každý štát, ktorý pristúpi k rámcovému dohovoru, nadobudne tento dohovor platnosť prvý deň mesiaca, ktorý nasleduje po uplynutí troch mesiacov od dátumu odovzdania dokumentu o pristúpení generálnemu tajomníkovi Rady Európy.

Článok 30

1. Každý štát môže pri podpise alebo uložení ratifikačných listín, listín o prijatí alebo schválení určiť jedno alebo viaceré územia, za ktorých medzinárodné vzťahy je zodpovedný a na ktoré sa bude tento rámcový dohovor vzťahovať.

2. Každý štát môže kedykoľvek neskôr vyhlásením zaslaným generálnemu tajomníkovi Rady Európy rozšíriť vykonávanie tohto rámcového dohovoru na ktorékoľvek iné územie uvedené v tomto vyhlásení. Rámcový dohovor nadobudne platnosť vo vzťahu k tomuto územiu prvý deň mesiaca, ktorý nasleduje po uplynutí troch mesiacov od dátumu, keď generálny tajomník prijal takéto vyhlásenie.

3. Každé vyhlásenie urobené podľa odsekov 1 a 2 sa bude môcť odvolať, ak ide o ktorékoľvek územie uvedené v tomto vyhlásení, oznámením zaslaným generálnemu tajomníkovi. Odvolanie nadobudne platnosť prvý deň mesiaca, ktorý nasleduje po uplynutí troch mesiacov od dátumu, keď generálny tajomník prijal takéto oznámenie.

Článok 31

1. Ktorákoľvek strana dohovoru môže kedykoľvek vypovedať tento rámcový dohovor prostredníctvom oznámenia zaslaného generálnemu tajomníkovi Rady Európy.

2. Táto výpoveď nadobudne platnosť prvý deň mesiaca, ktorý nasleduje po uplynutí šiestich mesiacov od dátumu, keď generálny tajomník prijal jej oznámenie.

Článok 32

Generálny tajomník Rady Európy oznámi členským štátom Rady Európy, iným zmluvným štátom a všetkým štátom, ktoré pristúpili k tomuto rámcovému dohovoru,

- a) každý podpis,
- b) uloženie každej ratifikačnej listiny, listiny o prijatí, schválení alebo pristúpení,
- c) dátum nadobudnutia platnosti tohto rámcového dohovoru podľa článkov 28, 29 a 30,
- d) akýkoľvek iný úkon, oznámenie alebo komunikáciu týkajúcu sa tohto rámcového dohovoru.

Na dôkaz toho podpísaní, ktorí na to boli riadne splnomocnení, podpísali tento rámcový dohovor.

Dané v Štrasburgu 1. februára 1995 v anglickom a vo francúzskom jazyku, pričom obe znenia majú rovnakú platnosť, v jednom vyhotovení, ktoré bude uložené v archíve Rady Európy. Jeho overené kópie zašle generálny tajomník Rady Európy všetkým členským štátom Rady Európy a všetkým štátom, ktoré boli vyzvané pristúpiť k tomuto rámcovému dohovoru.